

EduAkademia.pl

prace naukowe na zlecenie

Zakończenie-pracy-licencjackiej-11

Zakończenie

Zamierzeniem niniejszej pracy była próba całościowego opracowania ewolucji municypalnych służb ochrony porządku publicznego na ziemiach polskich. Wpisuje się ona w nurt studiów nad dziejami służb bezpieczeństwa i porządku publicznego w Polsce oraz stanowi zebranie i usystematyzowanie dotychczasowych badań. Ze względu na rozpiętość tematyczną i znaczne rozłożenie w czasie, niezbędne jest podsumowanie, a jednocześnie pewne uogólnienie.

Niewątpliwie zapewnienie bezpieczeństwa publicznego to jedno z podstawowych zadań państwa, zarówno u zarania jego dziejów, jak i bez wątpienia współczesnego, a konieczność zapewnienia poczucia bezpieczeństwa obywateli rodzi się z konieczności zaspokojenia podstawowych potrzeb człowieka⁴⁰². Początków municypalnych służb ochrony porządku należy szukać w okresie powstawania miast na prawie niemieckim. Kolejna faza rozwoju tych służb związana jest z rozwojem samorządów miejskich. Rozwój miast determinował również rozwój różnego rodzaju służb miejskich strzegących porządku publicznego. Natomiast dalsze etapy ich ewolucji, związane są z okresem pauperyzacji miast polskich, powstaniem Komisji Dobrego Porządku (Boni Ordinis) oraz Departamentu Policji. Okres reform Sejmu Czteroletniego, to między innymi próba reformy oraz centralizacji organów ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Niestety w efekcie następujących rozbiorów, a w szczególności III rozbioru, Polska straciła możliwość suwerennego decydowania o wszelkich sprawach. Zarówno w sferze prawa, administracji i ustroju państwa jak również w sferze bezpieczeństwa i porządku publicznego zaborcy wprowadzili własne wzory oraz rozwiązania. Momenty zrywów narodowowyzwoleńczych oraz krótkie okresy autonomii nie pozwoliły na wytworzenie trwałych, rodzimych wzorców czy też rozwiązań ustrojowych w sferze instytucji ochrony ładu, porządku i bezpieczeństwa publicznego. Dopiero tuż przed wybuchem I wojny światowej umożliwiono Polakom tworzenie rodzimych organów ochrony porządku publicznego – głównie na terenie byłej „Kongresówki”. Były to organy porządkowe, podlegające władzom samorządowym, które uzależnione były od władz

okupacyjnych. Natomiast na terenach zaboru pruskiego, pierwsze rodzime służby ochrony porządku publicznego powstały dopiero w październiku 1918 r. Również specyficzna sytuacja występowała w Galicji, gdzie obowiązywały przepisy szeregu ustaw austriackich regulujących ustrój samorządu gminnego, miast i miasteczek, na podstawie których funkcjonowały m. in. policje miejskie i gminne podległe władzom samorządowym. Pierwsze lata po odzyskaniu niepodległości były okresem scalania w jednolity organizm kraju podzielonego przez ponad stulecie. Trudny proces unifikacji służb ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego rozpoczął się już w grudniu 1918 r., a zakończył się dopiero w lipcu 1922 r. Zasadniczo przyjęto model jednolitej, zcentralizowanej i zhierarchizowanej organizacji – Policji Państwowej. Jednocześnie w sytuacjach szczególnych, aż do roku 1939, tworzone były lokalnie, różnego rodzaju straże wspomagające i uzupełniające działania Policji Państwowej na rzecz ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego. W okresie II wojny światowej, w Polskim Państwie Podziemnym przyjęto nowe rozwiązanie, zrywające z zasadą zunifikowanej po okresie rozbiorów, jednolitej i zcentralizowanej Policji Państwowej, tworząc Państwowy Korpus Bezpieczeństwa i Straże Samorządowe jako zawodowe organy bezpieczeństwa oraz ochotnicze formacje ochrony porządku – Straże Obywatelskie. Jednakże obóz polityczny przejmujący władzę w roku 1944, w ostateczności przyjął koncepcję utworzenia Milicji Obywatelskiej, jako organu zcentralizowanego oraz hierarchicznie podporządkowanego. Jedynie na tzw. Ziemiach Odzyskanych, w latach 1946 – 1967, zdecydowano się na tworzenie Straży Obywatelskich, tj. samorządowych organów ochrony bezpieczeństwa i porządku, których celem było wspomaganie działań Milicji Obywatelskiej. Dopiero w latach osiemdziesiątych XX w., powrócono do idei municypalnych służb ochrony ładu i porządku publicznego w postaci Miejskich Służb Porządkowych, a następnie wraz z odradzającym się samorządem terytorialnym – straży miejskich. Należy podkreślić, iż wiele etapów w historii komunalnych służb ochrony ładu, porządku i bezpieczeństwa publicznego, jest dobrze zbadanych. Jednocześnie w związku z wielką liczbą różnych jednostek tego typu funkcjonujących na przestrzeni dziejów, istnieje konieczność przeprowadzenia dalszych dogłębnych badań nad ich historią. Nawet organizacja i działalność straży tworzonych w ostatnich latach, na skutek ciągłych przemian polityczno-gospodarczych i społecznych, dostarcza znacznej ilości materiału, co spowodowało, że bardziej szczegółowy rys historyczno-prawny poświęcony został tylko jednej wybranej straży, Straży Miejskiej we Włocławku.